

נייע יידישע צייטונג

דיא
 "נייע יידישע צייטונג"
 ערשיינט יעדן
 מאנטיאג
 אונד דאָנער־טאָג.
 פֿרענטער־אַרבעט־פֿרייע:
 נאָכער־טאָג 7 פֿע. — סאָ
 סאַבֿט־טאָג 3 " 50 " —
 פֿרייע־טאָג 1 " 75 "

דיא רעדאַקציע
 אונד אדמיניסטראַציע
 בעפֿינדעט זיך
 Schiffmannsgasse 6, Budapest,
 וואָסן אונד דיא פֿרענטער־אַרבעט־
 בעלדער צו זעהן זענען.
 אינזעראַטע
 ווערען געלעבט בערעכענט.

ב"ה בודאפעסט יב אדר.

Budapest, Montag 19. Feber 1883.

שנת תרמ"ג לפ"ק.

פאריו אונד לאַנדאָן.

צוויי האָבן זיך געזען זאָבן ווערען דיעזער טאָג געשיקטען ווערען: אין פאריו דיא פראנע דעם פֿרענטער־טאָג געזעסען אונד דיא דאָרט פֿרענטער־טאָג מיטשטערקרויס אונד אין לאַנדאָן דיא דאָרטאָג.

דיא ערשטערע זאָלעט אייגענטליך נור פֿיר פֿראַנקרייך פֿאַן וויכטיקייט זיין; אבער ווי זינד דאָסאָן אים ערפֿאָהונג איבערצייגט, דאס דיא פֿראַנצאָזישע געדאַנקען איבער פֿרויזיס אונד רעכט זיך עבענזאָהער אים איבערזען אייראָפּא פֿערבֿירן טעטען וויא פֿראַנצאָזישע אונד ווערען אונד רעוואָלוציע אָנען, אבער ניכט נור אַיטער־האַלב פֿראַנקרייכט, זאָנערן אונד אין פֿראַנקרייך זעלבסט שיינע מאָן היטצוואַנגע דיא איבערשפּאַנטען אַנשוואַנגען אונד אַבזעצן דער אַבזאָרעקציע, דיא ניכט נור דיא פֿאַ מיליען דער איינשטיגען העררשער, זאָנערן אונד אַהרע פֿיינדע אונד אַנהענגער פֿערבאַנגען, אונד אַהרע ניטער קאַפּיטעלען מאַכטען, דיא יעדאָך אין פֿראַנקרייך דער האַנדעלשטאַנד אונד דיא פֿאַבריקאַטען אין ווייט האָהערער אַכטונג שטעהען אונד איינען בעדייטענד נאַסערען איינפֿלוס אַיזט. אַבער, אלס בייא אונס אין אונזאַרן זאָרעם זעלבסט נאַכגעטאט מיט דען האַנדלונג־סאַרדענען זאָנען, זען מירדער טאַפּט געטרונקען האַט, זאָ האַט איינע דעפּוטאַציען אַיזט דען נאַסען האַנדעלשטאַנדען אונד פֿאַבריקאַטען דען פֿיערדענטען גרעניץ אַיזט געפֿאַדערט, אַיזט פֿעסט־אַיפֿערענטענדעס מיטשטען וויאָס צו בילדען אַיזט דען נאַסען האַנדעלשטאַנדען מיטשטערקרויסן דער האַנדעל אונד דיא געווערע זעהר לידען צו בעווערען אַיזט אבער, דאס דיא לאַנד הורד זאָ פֿילע פֿאַרשדיגען צערעסען אַיזט דיא קיין מיטשטער־טאָג איינע מאַיאָרעטע אין דער קאַמטער דער דעפּוטירטען אונד אַיזט פֿענטען צו זאַמטענבריינגען קאַנן.

אין דער וועלט פֿאַס 17 טען דיעזעס אַיזט אין דער פֿרינצעפֿראַנע דער פֿאַן דער רעווענונג איינגעבראַכטע געזעסאַרטיקעל הויכגעאַללען, דאס נעמליך דיא רעווענונג דאס רעכט האַבען זאָלל ווען דיא עס פֿיר נאַטהונג פֿירטע, דיא פֿירנע צען פֿאַן אַהרען אַמטערן אין צוויי אַהרע אין דער אַמטע צו ענטווערען אונד אַיזט דעם לאַנדע צו פֿערבאַנגען.

זאָ אַיזט דיא מיטשטערקרויס נאָך שערפֿער געוואָרען אונד דער פֿרענדעס ווייט ניכט, וועס ער מיט דער בילדונג איינעס נייען מיטשטער־טאָגס בעיאַפֿטראַנגען זאָלל, אַיזט נאַנען שטעהען פֿיער מענגער אַיזט פֿאַרדערנדיגע דיא דאָס געאַינעט ווערען: פֿיערציגעט, פֿערדן לעאַן סאַ (ווען אונד וואַרדינאַטאָן, אַללע דיעזע אַבער האַבען בענען זאָ פֿיערע גענגער אַלס פֿירנדיגע אונד נור אַיזט דיא פֿיערציקענגע איינער אַלס צופֿאַר, דיא נעכטען טאָג מיטשטען איבערזעסען געשטידענד זיין.

אין לאַנדאָן אַיזט איינע קאַפּיטעלען פֿער זאַמטעלע דיא אַבער דיא פֿירנע שפּאַרט אַיזט דער אונטערן דאָרט פֿעהאַנדעלט, דאס אַיזט אַי גע פֿראַנע, בייא דער דער אַסטער־טאָג אונד אַיזט האַנדעל זעהר אינטערעסאַנט אַיזט אונד דאס קליינע גע מענגען, רומעניען, דאס אַבער געזען גראַן סען שפּילען מאַכטע ווילל איינערען לאַנדעס־אַיטערעסען הונדערט זיין אונד אַיזט דער רעכטע פֿערקרוצען, אַבער וויא דיא זאַכע היטע שטעהט, ווירד עס זיינע אַבזעצן ניכט דורכגעצעהן, דען זאָן קאַמטערען דיענסטאָג ווירד דיא שלומצונג

דער קאַפּיטעלען זיין אונד דער קליינע מאַן ווירד מיט איינער לאַנגען נאַנע אַבזעצן.

פֿערשידענע ניואָנקייטען.

יִדְעֵה רַע דַא קַט עַר דַעס "רַבֿח" אַיִן יוֹד עַי דַעס בּוֹבַהוּקֵר בַּאֲרַאֲלִישׁ נִכְסֵי אִיִן אַנְטִיסֵעִמִּישֵעס ווִיטצֵ בַּלֵאֲסֵ אונטער דַעס טִיטֵל "רַבֿח" הַעֲדִישׁ, דִיעוּעס בַּלֵאֲסֵ עַר-טִינֵט אַיִן דִיעוּעס שפּאַרען ווערענד, פֿישטאַלע" עֵבֶנפֿאַרלֵס אַיִן דִיעוּעס דרוקערייאַ אין אַנְטִיסֵעִמִּישֵע שפּאַרען ערשטִינֵט, בִידֵע בִיעֵטֵטֵר בעֵטֿרִיבען דאָס שמוציגע האַנדלערען דער שפּאַרערייאַ אַיִן יוֹדֵען אַיִן דִיעוּעס אונד דאָס געשעפֿט געטֵר רעכט גוט, דען "פֿישטאַלע" האַט 8000 אַבֿאַנעטען ווִינֵט "רַבֿח" דאָס ערשטִינֵט זייט איינען מאַנאַטען ערשטִינֵט האַט עס אַיִן שאַן אַיִן 1500 געבֿאַנגען — מירדונג אַיִזט עס, דאָס עס לידֵדֵר יוֹדֵען נִכְסֵי, וועלכע דִיעוּעס זען שמוציגעלעטער מיט ווִיטצֵ אַבער "דִיעוּעס־פֿיערזעהען, וויר ווִיסען נאַנען בעֵטֿטֵמֵט, דאָס "פֿישטאַלע" פֿאַן איינעם דערפֿערענער ווערען בִיעֵטֿרע גע איינגעזענדעט בעקאַמט אונד דיא עקעלֵהאַט טעכטען זאַבען שרִיבען ווערען אין דַעס בַּלֵאֲסֵטֵ "רַבֿח", דיא שטאַטס־אַנְטִיסֵעִמִּישֵע האַט אַיִן גע-רִכְט וואָסן דיא יוֹדֵען בעֵטֿטֵפֿאַס ווערען בעאַנ-שטאַנדעט אונד דַעס דִיעוּעס דַעס בַּלֵאֲסֵטֵ וועלכע זיך דען נאַמען "רַבֿח" פֿאַן שרִיבען גע-געבען איינען פֿרעספֿאַצעס געמאַכט, דער אונטער-זכּונג־טִיטֵער האַט זיין דען דִיעוּעס דַעס "רַבֿח" פֿאַרעלדֵדֵען עס מעלדעטע זיך זיין פֿאַר דַעס אונד טערעוונג־טִיטֵער אַיִן טוִיבעקט, דאָס אַללעס אַיִן דער וועלט זעהנדיך זאָ, נור קיינעס "רַבֿח" פֿאַן שרִיבען אַלס פֿרעאַנאַוואַרטיקער דִיעוּעס דַעס "רַבֿח", דער אונטערזכּונג־טִיטֵער פֿראַנגעט אַיִן וויא היטען זאָ דען אייגענטליך מיט אַהרען וואָר-דען נאַמען? אַיִן דיא היטע יאָנען שרִיבער אונד אַיִבער-געדעט פֿיר דען בעאַנשטאַנדעטען אַיִן קעל דיא פֿרעאַנאַוואַרטיקע אַנְטִיסֵעִמִּישֵע דער פֿאַרשע רִיט-טער, וועלכע רעליגיאָן געהאַרע זאָ אַיִן פֿראַנגע דער רִיכטער וויטער; אַיִן בִיין ווען דִיעוּעס אַנְטִיסֵעִמִּישֵע האַט דען רִיכטער אַיִבער־טִיטֵער דען איינען יוֹד-שען אַנְטִיסֵעִמִּישֵע קאַנטע ער זיך נאַר נִכְסֵי פֿיר מאַגליך פֿאַרשטעללען, דיא זאַכע פֿעהאַלט זיך יע-דאָך פֿאַלענדס: יאָנען שרִיבער אַיזט אַיִן פֿער-קאַמטער זעטער אין דער באַרַאֲלִישֵע שטען דרוקערייאַ דיא אַנְטִיסֵעִמִּישֵע זינד דאָך אַלס פֿירנ-לינגע זאָן לאַנגע בעקאַנגט דיא העכטען אונד שפּ-פֿען אַבער ווען עס זינד פֿראַנאַוואַרטיקע קאַמט, דיא קריכען זאָ וויא דיא ראַטען אין דיא קאַבער-דאָס מאַן אַהרען יא נִכְסֵי צו לויבע קאַנן — זאָ האַט באַרַאֲלִישֵע דען אַרמען האַלבפֿעהרענדיגען יוֹד-שען זעטער פֿיר אַיִן פֿאַר נודען דאָס בעוואָגען דיא פֿראַנאַוואַרטיקע פֿיר דאָס געדיכט צו אַיִבער-געהען זאָ קאַמט עס דאָס אַיִן פֿעהרלאַטערטער יוֹדֵען-וונגע זיינען נאַמען פֿיר אַיִנער שפּאַרליכען זאַכע הערניכט אונד פֿיר אַיִן פֿאַר נודען איינען "הַלַל הַשֵּׁם" אַיִזט נִכְסֵי פֿעהר־וואַכט, ווען אַיִן דיא געשואַנגען צו אַיִנער אַרעסטיטראַפֿע פֿער-אָרטיהילען, געשיעהט אַיזט נור איינע "טובֿה" די-מיט; דען ער ווירד אין איינעם אַנשטענדיגען צי-מער בייא גוטער קאַט ווִיטצֵ ער בִירוד נִכְסֵי צו אַיִביטען וויינען בִּרְאָהֶרֶן פֿיר דען ער אייגענט-ליך זיך אַפֿפֿערט, פֿעהרפֿאַללעט ער צו דאַנק אונד ווירד פֿאַן אַיזט זיין וואַגענע־האַלט אַיִן ווערען דער פֿאַס געציערען — ווערען ער זאָנט אַיִן דער געשטוואַנגערען מושפֿ דער דרוקערייאַ שווער אַרביטען מוס — דער אַנְטִיסֵעִמִּישֵעס אַיזט אַבער

ניכטס אַנדערעס אַלס איינע געשעפֿטזאַכע אונד ווירד אַיִן זאָ בעהאַנדעלט זעלבסט דיעזער באַר-מאַלישט דער פֿאַרשווערענד שרִייעט, "קויפֿט נִכְסֵי בִיִם יוֹדֵען" קויפֿט זעלבער בייא יוֹדֵען ווען מאַן אַיזט נור באַרנט, ער האַלט ייִדישע זעטער אין זי-נער דרוקערייאַ, יא זאָגאַר אַיִן ייִדישער קאַנצלירדיגע-נער אַיזט בייא אַיזט אַנְטִיסֵעִמִּישֵעלעט — עס ווירד דאַהער אַיִף יאָ דוממדיש דעם פּוֹבליקום שפּע-קולירט, זאָלאַנגע זיך דאַסעלבע פֿאַפֿען לאַסט — דיא דוממדיש אַיזט אַבער אַנשטערבליך.

"(א י י ו ב ר י ע פ א נ ס א ל א י) דער געשריידע אונד בויאַלעזענדער מאַקס פֿראַנק אין באַגיאַר אַיזט אַיִן נאַכבאַר סאַלאַ אַיִמֵעִס דַעס אַנְטִיסֵעִמִּישֵען שטעהט וויט מערערען יאָהרען מיט אַיזט אין געשעפֿט־פֿערבֿינדונג, אונד האַט ענדע פֿאַרזען מאַנאַטע דען נאַכשטע־הערען בִיעֵרע אַן אַיזט געשרייענען: אַיִן בעצעהונג אַיִף אַנְטִיסֵעִמִּישֵע ווִינֵטע בעֵטֿטֵער־בִּינֵט בִיין אַיִן זאָ פֿיריאַ אַיִנער וואָהל-געבאַרען אַנְטִיסֵעִמִּישֵען, דאָס עס אַיִס האַלגענישעפֿט-טע געברויכדיך אַיזט נור פֿיר באַרעס געלד צו פֿער-טויפֿען, אַיִס מינעס געשעפֿטע אַבער איינע ווייטע-רע אַיִסדע־הונג צו געבען, בִיין אַיִן פֿאַן דיעזען גע-ברוד אַנְטִיסֵעִמִּישֵען, דאָס אַיִן אַיִן זאָלען אַרעטען, וויא מאַן זיך גענען מִיך פֿירנדישפּאַלד בעקאַמטען האַט, בערִיטווייליג אַיִף דיא בעצעהונג געוואַר-טעט האַבען אַיִפֿרִיכטיג געשפּאַרען, פֿערדיענען אַיִנער וואָהלגעבאַרען נִכְסֵי דיעזע בעפֿאַרזונג, דען ווען אַיִן אַיִן אַלס געשעפֿט־מאַן צו מאַכען אַפֿפֿער בערִיט בִיין זאָ קאַנן אַיִן דאָך אַלס מענטש דיא פֿאַן אַיִנען אַיִס לאַנדטאָג גענען אַיזט פֿאַרעבראַכטען שקאַנדאַלעזען אַיזט לאַססונגען נִכְסֵי לידֵדֵר, אונד פֿיהלע מִיך נִכְסֵי בערופֿען, קויכטען צו האַבען פֿיר אַיִנען זאָלען, דער זיך אַפֿפֿענטליך אַלס מִיין פֿירנ-בעקענט, אַיִן ערוכע זאָ ווערע־האַלט מיר דען בעטראַג מינעס נוממאַכענס פֿאַן 101 גולדען 85 קר-עהעכטעס איינזענדיגען אַיִן בִיין אַיִנער פֿאַן דע-גען דיא אַהרע אַנְטִיסֵעִמִּישֵען אַפֿפֿענטליך אַיִסדער-קען, עס נִכְסֵי אַבער אַיִן זאָלע אונטער אונס, דיא צוואַר יעצט שווינגען, דיא אַבער אַהרע טִיטֵמֵט-מַיִט דיא פֿיר אַיִזט בייא געלענדישע ערווערען ווער-דען, אַהרע דאַנגען (גרונטגעזע) זינד פֿעהרלאַטע, פֿערדיענד, גוט, יא אַס בעסטען ווערע עס, ווען דיא פֿאַן אַהרעס אַררווענגע אונד פֿאַן אַהרען אַנ-שוואַנגען ערווקאַמטען מאַכען; דען דער מענטש אַיזט — אַיִן מענטש, ווען ער אַיִן יוֹדֵע אַיזט — מאַקס פֿראַנק — הערר סאַלאַ וואַסע נִכְסֵי בעסטערעס צו מוִיִן, אַלס דיעזען בִיעֵרע זיינעס פֿירנדיגע אַיִן יו-דע־האַט, ווער־האַט צו אַיִבערזעכען, דער אַיִן זיין אין וויינעס שאַנדבאַטע פֿעהרפֿאַללעט אונד בע-ווייזען ווילל, דאָס דיא יוֹדֵען זעלבסט דיא יוֹדֵע־פֿאַ-גע מאַכען אונד דיא זאָגאַר אַיִזט האַלגענישעפֿט די-ניין שלעפֿען, ווער־האַט אַיזט אַיִן דיער וויא אַיזט-מער אַיִף דַעס האַלצווינגען.

"(פ ר י נ צ ע ס ט פ א י י ד י) ש ען ט ע פ א (ל) אַיִס העכטע־דאַמיטראַט ווירד דער "פֿאַנע־הער צייטונג" געשרייענען: אַס פֿעהרפֿאַללעטען שבת קודש זינד דיא פֿירנעסע-טען וויקאַטאָריא, עליוואַכעט אונד אַרענע, מאַכ-טער דעם הערע־טאָג פֿאַן העכטען צום גאַטעס-דיענסטע ערשיינען אונד האַרטיקען דיא פֿאַר־בִּי-נער דרִי לאַנדערגער אַנְטִיסֵעִמִּישֵען געדינגט אַן, דיא פֿירנעסען וואַרדען פֿאַן געמינדיגע פֿאַרשטאַנדע בערעטס אַיזט אַיִן דען ווייטער-שיל צו דען פֿיר דיא בעשטימטען פֿלאַצען געלייטעט, אַיִף דיא געמינדיגע־טעלדער מאַכטע דער בעזוך אַיִנען ווער ערפֿייליכען אַיִנדרוק, אַלס דאַהרד

קאנקורנץ

אין דער היעזיגן ארטהאקסן געמיינדע איזט דיא שמעללע איינעם געפרישטען לעהרערס לעד- גען שמאנדעס מיט דעם יאהרעסגעהאלטע פאן 200 גולדען זאפארט צו בעזעמטען. זעלבער מוס מיט ג- מען רעליגיאנס - צייגניססען פאן ארטהא רעבבינען פערזעהען זיין. - מאריטמא. אים פעבער 1883.

דער פארשטאנד:
 ס'רובין, פינעם מי ווייבערנער, שריפטשטיהער.

שאן אים 1 מערץ

אונגאר. ראטהע קרייזן-לאזען

הויפטערפעער 120000 גולדען.

יעהרליך 8 ציעהונגען, פערקויפע גענוי צום אמטליכען טאגעסקורו אדער גענען מאנאטליכען ראטענצעהאלונגען אונד צוואר:

1 שטוק אין נור	8 מאנאטליכען ראטען פער 1 גולדען.
" 2 " "	" 8 " " " " " " " " " "
" 4 " "	" 16 " " " " " " " " " "
" 5 " "	" 10 " " " " " " " " " "
" 10 " "	" 16 " " " " " " " " " "

זאפארט נאך ערלאנג דער ערשטען ראטענצעהאלונג ביל- דעט דאס לאז אייגענטום דעם קייסערס אונד שפעילע דערזעלבע אויף אללע פרעסע- נאכן אלליין מיט.

לארז

ביראפעסט.

באנק אונד וועכסלעריגעשעפט. האמבורגערנאסע 17.

אעטהערישע אלע

עסענצען, אטעהערס אינד קאלערס צו ערשיינען פאן אללען ניסמטען געטענקען.

לינערע, רום, שליוואזיין, טרעבער אויף קאלטעס וועגע אויגע אפפארטע, עספעירלעס דיא אפריק דעם

ארנאָרד וואטטעריך

ביראפעסט.

טאבאקאסע, וויס-א-וויס דעם אויף טעמפעל פערנע ווינעטען, קארקע אויף אללע צור וויי- פערבעסערען נאטורליך אטשוקעל, ראטהע ווינפאר- בע, שללעפארטע, וויינשעפט, היעזעבראדע, נלי- צערין, וויינשפריטע, קלעוונספולווער, עטע צור וויינפארטאציען.

נייא! וויינפערמערהונסקאמפאניאן

מאניפולאצאנסבוך אונד פרויקוראנסע נראטעס.

נייא איינשטישערע אבאנעטען ערהאלטען דיא פא-וועסענען אונטע-עס ווספארשיען ראטאנסע, דער העלד פאן טעפער.

27 באַנען אויסזאנסע צענענערעס, זא לאנגע אוינער פא- דאס היינט.

לאָטאָ-ציעהונג פאָס 14 פעבער.
 65 62 12 69 72
 בריק

דיא נייעסטע ערפינדונג

אויס דאס נאך פראפעסאר באַנאד אים אטשוקא ני- פערבעסערעטע עלאטמישע ברוכבאנד פאן פאללע- צער, וואָוואָל פיר הערען אים אויך פיר דאסען אונד קענען; זעלבעס אויס אָהנע פערעין אים ריינעס נוסמי קונסטליך קאנשטרואירט אונד האט דען צוועק, דאס עס זעלבעס דיא פערלאטעסעטען ברייטע אין קורצעסטער צייט אין דיא נליכע לאנגע ברייטע פרייזען; אינפאכע פאן 6-7 גולדען, דאפערטע פאן 10-15 גולדען פיר קענען אים דיא האַלפטע ביל- ליער.

נראָטעס לאנגע אין מוסטער-שטימען, לויט-פאלטער, בעט-איילאנגע, נוסמי-שטימען אונד אללע נוסמי-ווארענ-אטשוקעל. - נייא רובענער מיטע אונטע- בען אָב רעכטס, לינקס אָדער דאפעלט, זא אויך דיא ליכטישע

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
 Budapest, Franz-Deakgasse.

פיר דען הויזהאלט

יערענפאלט דיא פלייסנישע אונד ניטעליכע נע- לדיקן, ווען דיעזעלבע אינפאך צו האנדלען, די- ערהאט אונד פיר יעדע נעהארייט פערזענליכע אים. דיא איינמאל געהאשענען דער ווענער מאט- פערטורע קאסע, נעו-זאק, יעדע היעזער, וואווי פיר אָדער אָדערע אים פאן ארבייט אלס וויינענער, דיא- דאטע-קאנפעקציען, מאטעל, קארעטע-אונד שיר- פאבריקאציען, דיא פאלקראפטעסען אונד פריי- וויינעסען, וואָוואָל אים בעסטען דיא טראמאכע שפייטע, דאס דאסאן אים פאריגען יארע אלליין מער אלס איינע הארבע מיליאן פערקויפט וואר- דען, דיא איינמאל ווענער מאטשען ווערען אונטער פאללע נאראטע אונד בייא געלינגע אצעהאלטען אָהנע פרויערהאונג גענען וואכענליכע צעהלונגען פאן 1 גולדען אונטערען אונד גינדליכער אונטער- ריכט נראטעס ערשטליכע. - אים פערזענליכען מיט נאכגעמאכען אונטער דעם נאמען, ווענער איינע- באטענען געהאשענען צו מירען, וואָללע מאן בעכט- טען, דאס דיא איינמאל-מאטשען מיט דער פאללען פריימא: "The Singer Manufacturing Co." אויף דעם מאטשענאָרם פערזענען ונר, אונד איינערדעס דיא פאבריקאציע אים אָבערשיל וואווי אים נע- שפעלל טראנגען. - פיר שיערע, שיהאכער, זאטע- לער, הוטמאכע, מוכענער, פיר זאפארטאציען אונד איינע עספעירלע דיא שפעיראל-געהאשענען דער ווענער קאסע.

ניידלינגער

וואינענענאסע ני 26, (שמאן אים אייזען), פילאליקן;
 קערעפעשערשמאטע ני 27, אָפּען, וואסער- שמאטע, אנדראשי-פאלעע, 7

דאצו דיענען ווירדע, דיא דען יודען איבעראל זיך ענטגענעשטעללענען דיקענען דיאקענען שאנקען פאל- לען צו מאכען, קאנן נור מיט פריידיגער גענוטהע- אונג בענרוטס ווערען, בעזאנדערס דיא ער איינען בעווייז דאפיר לעפערט, דאס דיא רעניערונג אל- לען ערנסטעס דאראן דענקט, דעם פאלקע דיא פאָס גייכטע אונזערעס יאהרונדערטס אונאבווייבאר געפאָרדערטען רעפארמען צו געוועהרען, עס אינ- טערליענט וואָוואָל קיינעס צווייפעל, דאס דיא אב- שאפפונג דער איבערבלייבעל דער בארבראישען יודענהעטצע דעם מיטטעלאטערס ניכט וועניג צור אבשוועבונג דער ניהויליסמישען פראפאגאנדא אונד צור בערוהונג דעם לאנדעס ביטראגען ווירדע.

יודען מ'ארדער זיינער פרייזא (דער קאמפאשווארער איינזאָהנער לודוויג גרינבוט האט אים לעטצען דאָנערסטאג זיינע אייגענע נאטמן ערמארדעט, גרינבוט דער זיך אין מיטליכען פער- העלפניסען בעפאנד אונד נור קומטעליך זיין דיא זיין צו פרייסען פערמאכטע, וואר אין פאלגע דעם צווייטיגען רעבענסהאנדעלס זיינע פרייא זאָווער אין וואוויא געוואהרען, דאס, אלס ער נאראדע מיט זיינער פרייא ביים פרידשטיק זאס, דיא אָהנע אין וואָרט צו שפרעכען מיט איינעם מעסער ערשאך, נאך פאלבראכטער טהאט ליעף ער מיט דעם ביל- מינען מעסער אין דער האנד איינס שטאדטהויז פאן ווא אים ער, אלס ער דען איהם בעקאננטען זיכערהייטסקאמפאסער ניכט אנטראף, צום קאמי- מאטסדיו איילטע, וואָ זעלבעס ער דאס פאָרנע- פאללענע זעלבעס ערזעהלשע, גיינדיג ווארדע זעלבעס פערשטענליך זאפארט אין האפט גענאם- מען אונד דיא אונטערזוכונג אונטערזינליך איינע- לייטעט, דער גייסעסצושטאנד דעם באַדערעס שיינט איבריינעס קיין רעכטער צו זיין; זא אייטערטע ער אויך אין זיינעם געפֿענגניסע דען וואוויש מאן מא- נע איהם נור אויף איינע האלבע שמונדע פרייא לאסען, ער מאַכטע ערמליך נאך איינען געווערע- טאנן מארטען אונד דאסן פרייזויליג וועדער אין זיין געפֿענגניס צוריקקערען.

אייבערשוועטמאנען דיערן פאָרטי, אין לאַסוויילע ווארדע אין דער פערנאנגענען נאכט דער דען אונטערן מהייל דער שמארט שטענענע דאסם דורכבראָכען, איינע 60 פֿוס; האָהע וואסערמאסע ערגאָס זיך גענען דיא דאָרט שטעהענען קליינען וואָהנגענען גענען 30 פֿוס אונטער קאסע אום, אין צינצינאטי ווארדע אין מהייל דעם באהאנפאָעס פאָס וואסער פאָרנטערסען.

געשעפטסבעריכט.

געפריידע-געשעפט פאן ווייצען ווא- נעסטען מעסינ צו מארקטע געבראכט, דער פערקויפ וואר שוואך, 14000 טערטער ווארדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס 200 טערטער 81.4 קילא 10.50 גולד, 200 טערטער 81.2 קילא 10.35 גולד, 200 טערטער 79.8 קילא 10.45 גולד, 100 טערטער 79.7 קילא 10.35 גולד, 100 טערטער 79.4 קילא 10.25 גולד, 200 טערטער 79.8 קילא 10.45 גולד, 100 טערטער 79.8 קילא 10.25 גולד, 100 טערטער 79.2 קילא 10.40 גולד, 200 טערטער 79.2 קילא 10.30 גולד, 200 טערטער 78.6 קילא 9.75 גולדען, 100 טערטער 77.5 קילא 9.65 גולד, 200 טערטער 77.5 קילא 9.65 גולד, 300 טערטער 77.4 קילא 9.60 גולד. - (אללע צער 100 קילא)

נערסע (נייא) 7.05-8.20 גולד.
 קוקורויץ (נייע) 5.95-6.15 גולד.
 חאפער 6.07-6.60 גולד.

וויינער שלאכטפיעה מארקט, דער אויס- פרייב אויף דעם וויינער שלאכטפיעהסערקס אים 12-טען די מי בעמרונ 2918 שטיק, דאפאן וואינען 1802 אונגארישע, 505 פאלישע אונד 611 ריישע, דיא פרייע שפעללשען זיך פער 100 קילא; אונגארישע מאסע-אָסען 50-60 68-50 גולד, פאלישע 51-50-46 גולד, ריישע 51-62 גולדען.

פערמאנאטליכער רעדאקטער:
 יקותיא הלוי לעדערער.

מצות-מאשינע

פיוועל ליפאט, ביראפעסט, ראדיאל-שמאטע

האט זיך אין יעדער הויכט אלס פארזינליך בעוועהר, וואָוואָל אין הויכט דעם כשיות, אלס אויך בעצט- לך ערשטאריס אן ארבייטסקראפט, דיא דיא נאנע מאניפולאציען פאן 6 מעטען בעזארגט ווערען קאנן, וועהרענע צום וועלגען דער מצות איינע נאנע מאסע פערזאנען בענאָהניגט ווירד אונד פאן דאבייא ליכט איינעם, בלבול איינענעטעס אים.

הערפאָראנענדע ארטהאקאסע ראכבינען האבען זיך פיר דיא איינפירונג דער מצות-מאשינע אין דען געמיינדען איינשטראָכען אונד אים עס דאסער אנגעצייגט, דאס דיעזעניגען געשיידען, וועלכע זיך איי- נע וואלכע אנשאפפן וואָללען, ערעמעסען אן דיא געפערנישע פבריק זיך ווערען, וואָ דיא דאס בעסטע ענטגענעקאסען בעציליך, דעם פרייזעס פינדען ווערען. - שולבעקע פיר געמיינדעליכע לויט פאָרשירטע קולוסמיניסטישע ווער פאָרזעהונג.

ש'מיללשווייגנדיג אינשטעקטע, דיא געשיכטע קאם אבער אין דיא אפגעטליכקייט, דיא צייטונגען בע- מעכטיגען זיך דערוועלבען אונד הערר טאראק לאסט הויך צייגען, דיא אנגעבליך בויא דיעזעס ער- איינסיסע אנוועזנדע ווארען, דיא ערהאלטענען אהר- פייגען אבלייגען, לייגען קאנען ער צוזאך וויא ער ווילל, אבער הערונטער געהען ווירד זיא איהם נייעמאנד.

*) פראנין דעליטש 70 - יעה ריגעס געבורטס (עסמ) בעקאנטליך אויט פראפעסאך פראנין דעליטש אונטער אללען ברודערליכען געלעהרמען דער נעגעווארט דער גרינדליכסטע קאננער דער ביבעל אינד דעם תלמוד, איהם פראטען וויר אויס ניכט פיעל צו קומען, אליין פראנין דעליטש אויט ניכט נור אין פריינד דער יודישען וויסענשאפט, זאגערן אויך אין וואר- מער אונד אויפריכטיגער פריינד דער יודען, דאס האט ער בעוועזען הויך זיינע געלעהרמע שילפט געגען רהאלינגס "תורת-ווער", ער ווירדעלענט אל- לע אנגריפע דעם גפויסענלאזען רהאלינג איהן יודען אונד ווירענטהום מיט איינעם איהער, דער גע- וויס אללע אנערקענונג פערדיענט, אויך ווין גוט- אכטען געגען איהן, כלמישעשולדיגענען צויבענט זיך הויך גרינדליכקייט אונד ליעבע צו וואהרהייט איהם, דער יעלדיגען ערליעס דענן אויך איינע אויפריק- דאס אויך דיא יודען אנלעסליך דעם 70-יערהיגען נעבורטס פעסטעס הייענס ערלען אונד האבנעלעהר- טען מאנגע איהר דאנקגעפיהל צום אויסדרוקע בריו- גען מאנגע! דיא יודען הארען געגען איהרע פריינדע אונד קאננער נייע אנהאנגער, וועלכע קאנפעס- סאן דיעזע אויך אנגעהארען! עס אויט דענן אויך צו ערווארטען, דאס דיא פאריגעסטען יודישענע- מיינדען אין נאנין איראפא דעם פערדיענספאלדען פראפעסאך פראנין דעליטש אנלעסליך זיינער 70- יעהיגען נעבורטספיער בעגליקוויטונגס-אדרעס- טען אדער זאנסטיגע צייבען דער אנערקענונג אונד דאנקבארקייט צווענדען ווערדען!

*) פאס פאריאט בייא סיססע (ק) דיא פאריאט צווישען סיססעקאונד אנהאס וואר- דע פאך איינען מאנען אויסנעריכט דער פאסט- קומטער נעכסט בעגלייטער ערמאדעט אויפגעפונ- דען, דרייא דער טהעטער זינד בערוויס איינעפאנגען אונד האבען דיא אונטאפא איינעשטאנדען, עס זינד בירען אויס פאפאואצא אנווייט פאן סיססען נאך ווייטערען צוויא בעטהויליגען ווירד נאך געפאנה- דעם, דער הויב ווארדע מיט וואסעס ראפפענעמענט

אויסגעפיהט, עס ווארדען געמליך דיא פפאסטען אן דער עטווא דרייפערטעל שטונדען פאן סיססעק ענט- פערנטען קלעניע-בריקע אויסגעהאבען אלס נון דער פאסטוואגען אום האלב 1 אהר נאכטס פאך דער בריקע אנלאנגטע, שיינען דיא פפערדע, דער פאס- בילדען אונד דער בעגלייטונגסמאנן שטייענען אב, אויס נאך דעם הונדערטסטע צו זעהען, אין דיעזעס אייגענליכקע שטרעמען דיא אייפלייערנדע רייבער איבער זיא הער אונד פערועטצעטען איהנען מיט- טעלסט האקען זאלבע היעבע, דאס דעם פיסטאללאן דער שעדעל צערטויטערט, דעם בעגלייטער אבער דער קאפא פאלשטענדיג פאס קאפער געטרענגט ווארדען, אויסערדעם ווארדען דיא לייכנאמע נאך אויף ענטשעצליכע ווייזע פערשטימעלט, נאך דער מיהא בעשטיגען צוויא דער רייבער אין דען קליי- דען דעם פאסטיללאנגס אונד זיינעם בעגלייטערס דען פאסטוואגען אונד פוהרען מיט דעמוועלבען דיא שטראסע ענטלאנג, עטווא איינע שטונדע ווייט, אים דארפע שטרויענעם ווארדע דער וואגען פאן דעם ארטס-נאכטוועכטער געזעהען, אן וועלבען דער פערקיידיעטע פאסטיללאן טוטיג בלאזער אפ- אבערפיהר, איינע קריצע שטרעקע אויסגעהאלט דעם דארפס לענקען דיא רייבער דען וואגען אויף דיא פעדער, דארט ווארדע ער זיינעם אנהאלטעם עטווא 15,000 גולדען, ענטלעערט אונד שטעהען גע- לאסטען, אין סיססעק העררשט איבער דיא טהאט גראסער שרעקען אונד ווירד היינענדיג שטאנדרעכט געפאדערט.

*) אונטער שטייט צוונג אויס דעם אונטערשיען איזר שול- פאן 7) דיא איזר געמיינדען וועלכע אים יאהרע 1882 אום איינע שול-סוכוועניצאן מיט קולטוסט- ניסטעראים אנגענוכט האבען, ווארדען ערסט יעצט מיט איינער זאלבען בעדאכט, אונד צוזאך נור דיע- יעניגען, דערען געזיך פאס שולאנישפעקטאר אונד פאן דער בעטרעפפענדען קאנציליא בעזאנדערס עמפאפליען ווארדען, דיא פאך 1883 ציר פערטריי- הונג געלאנגטע סוממע בעטראגט 12,000 גולדען, דיעפאן בעקאמטען דיא ארטאדאקסען געמיינדען 6000 גולדען, דיא קאננערס געמיינדען 4000 גולדען אונד דיא שטאטס-קויא 2000 גולדען, דיא דיעסבע- צינגליכע קולטוסמיניסטער יעללע פערארדונג וואר- דע אס 15 יעננער סוכי צי 916 ערלאסטען אונד ווערדען אין דיעזעלבען פאלגענדע ארטהי געמיי- דען בעדאכט: אבי-סאטא 200 גולד, בלאשא- דיארמא 250 גולד, בודאפעט 300 גול, צעצע 100

גול, דונאסערדאהעלי 150 גול, עפערעיש 100 גול, ניהויז 100 גול, דיאמערץ 100 גול, ראאבסיגעט 300 גול, האלאש 100 גול, קאבערסדארף 100 גול, איר- זענשטאט 200 גול, קניסענט-מארטאן 100 גול, לע- ווענין 100 גול, מאקא 300 גול, נאדו-קונ מאדאראש 150 גול, מעהארא 100 גול, מיטקאלין 200 גול, נאדו- שוואני 100 גול, מירנויא 100 גול, נאדו-סאללאש 150 גול, גראם-פאפאדמט 150 גול, דייטשקרייץ 200 גול, גיימרא 250 גול, פאמא 250 גול, פריעסבורג 700 גול, פוטנאק 150 גול, ראזעניא 100 גול, שאי- סענט-פעטער 150 גול, שארוואר 150 גול, שאק- סאלאצע 100 גול, סארוואש 150 גול, סעטישע 100 גול, סילאש-באלהאש 100 גול, צוזאמען 6000 גול, - פאן קאננערסענעמיינדען זינד נאכפאלגענדע בע- דאכט ווארדען: אלאש-קויב 200 גול, הערמאנא- שטאט 200 גול, דעויעשטער 200 גול, דאמטאך 200 גול, עפערעיש 300 גול, גראן 200 גול, פאגאראש 150 גול, אראקסאללאש 200 גול, קאבאלטש 200 גול, קישבער 100 גול, קיש-צעלל 200 גול, לויק 300 גול, מאקא 300 גול, גראם-סילקאלאש 200 גול, פריעס- בורג 300 גול, ראהאנין 300 גול, סענט-ענדדע 150 גול, סינא 200 גול, מאפאלצא 300 גול, סעטישע 100 גול, טויזאנין 300 גול, צוזאמען 4000 גולדען, פאן שטאטס-קויא-געמיינדען זינד נאכפאלגענדע בע- דאכט ווארדען: בעקעש-דילא 200 גול, איפאל- שאנה 200 גול, קורבדריף 200 גול, גיססינג 200 גול, זאל-לאווא 100 גול, מיטקאלא 200 גול, ראנענדארף 100 גול, אדענבורג 250 גול, סארוואש 100 גול, ווער- באם 150 גול, וויטצען 100 גול, קארוואק-עארש 100 גול, מאיאש-וואסארהעלי 100 גול, צוזאמען 2000 גולדען.

*) ניייע דער איין פהעאט ער- בראנד (א) אויס איהר ווירד פאם 18. טען דיעזעס טעלעגראפיש געמלדעט: זייט 2 אהר נאכטישאנס שטעטע דאס הייענע טהאטער אין פלאמען; דיא אנגעוויסען צוויא צינזווייזע קאננען גערעטעט ווערדען, דער זאלען בעשטיהאט מער אלס 150,000 גולדען, איבער דיא ענטשעצליכע דער בראנערס פערדייעט ניכטס בעשטימעטעס, מענשענלעכען זינד ניכט צו בעקלאגען, דער דעקאראציאנס-מאלער פאלויר בעפאנד זיך אים 2. טען שטאקוועיקע אין זיינעם ארייטסצייטער ער קאננע זיך נור הויך איינען שרינג הורכס פענטער פאם 8 טען שטאק רעטען, פיערערהערטעננער וועלכע דאס שפייגונג ניכט פעכט גענוג היילען מיטטען נאכגעבען וואך הויך פאלויר אויס פלאסטער פיעל, אונד זיך צוויא גען ערשלאגען אונד בעראבען לאנגען, דיא פערזוהרונג אונד דאס וועקלאנגען וואר נייעגענלאך, אללעס ליעק הויך אינאנדרע, מענער אונד פרויען אונד קינדער, אונד יא- טערשען אונד ראנגען דיא הענדע אונד ווארפען זיך צו ערדע, אונד אויס דער שטאט טאנע ניכט מענדע דער נאכשרייא דער מענטשן, אונד הויך דעמוועלבען דאס קרא- בען דעם איינשטורצעס, אונד דאריבער הענדע דער ווילדע קלאנג דער האַרנער אונד טובאם פאם פללע הער, אלס אב דער פיינד דיא ענטשעצטען מענטשן זיינע גענעווארט אונד זיינע פערזענליכע מאכט ניכט פיערענטען לאסטען וואללע אויך עמיס שטייעט הערבייא . . . דיא ערהאב זיך הונג, אונד זיינע געוואלטיגע שטייטע דראנג הויך דאס פורכטבארע געוואלל, אונד ער ריעק דאס דאננענדע בע- פעלשווארע: אללע מענער הערבייא אונד אין דאס גלידע געטרעטען! וויר מיטטען הונוס צו הלפע אונד פערשיהיר- גונג, איך שטעללע מיך אן אייערע שטייעע! אימער אפטערס אונד לויטער ווערערהאלטע ער דיעס קאסמאדא, אונד הויר אונד דא זאגערטע זיך איין מאנן אויס דעם קייזער, אונד איינע קליינע שארר בענאנן זיך צו זאסטען, דיא ווארף זיך מיט אן דיא ברודס הונאם אונד שלאנג דיא ארמע אום זיינע מאקן אונד ריעק פלענער: "בליבע ביא פלענער, הונג, פערלאס מיך! אבער הונג ריעק איהר צו: איך מוס, איך מוס, שטייערעס ווייב, מייע ברידער רופען, מיין פאלק מעיקעס אויף מיך, איך מוס רעטען, ווען דער פיינד יעצט אנויקט, אויס אללעס פערלארען!" ער ווסט זיך איהרע אויסרופונג צו ענווינדען, אבער זיא אומהאר- טע איין נור אום זיך פעסטער אונד פליסטערטע איהן צו: "הונג, איך טראגע דאס פאנדר זיינער ליעבע אונטער מי- גע הערען, בליבע ביא מיר, פערלאס מיך ניכט!" שויען דריבערעלשע זענען אונד געבין הונאם אונד ער פערמאכטע איינען אוינענבליק ניכט צו אנטוויקען. (פאפועסענז פאלנט)

שטייט פאם זעע ביא טיבעריא אויף: אבער עס פערקיי- דעט אונס וואהרשינליך דאס ענדע דיעזער היירע אונד דאס נאחען דער רענענעייט, דיא וויר וואך ווערליכעס הערבייא-ווי- טען, נאכט אויס אללעכטיג, אונד זיינע נאדע שטעטס אונס ביא!" דיא מיש איינעם מאלע בענאנן עס וויא דאננער צו ראללען, אבער עס וואר קיין דאננער, דער הויך דען היי- טעל ראללען; עס וואר איין רוספער דאננער, דער הויך דיא ערדע זעלבסט אונטער דען פיסען דער מענטשן ראלל- טע, אונד וויא דיעזער דאננער אונטער-איריש אין דער טיע- פער דאהינגאן, בענאנן דיא פלעכע דער ערדע צו צישטען, אונד האב אונד זענקט זיך וויא איין שיפא אויף ווילדע- ווענטעס מערע, אונד מיטטען אין דיעזעס שוואנען ער- שאלל איין פורכטבארעם קראכען, אונד דער ענוונאכטער ליענענדע שטורם בינגט אונד זענקט זיך, אונד שטרעט צוזאממען, אונד פאן איבערהאל הער ערהאב זיך דאס קרא- בען איינשטורצענדער ברויערע, הערונטער געשלידערטער דעבער, צוזאמענברעכענדער מויען, אונד מיטטען הונדורף דער וועהרונג אונד דאס זאמטערעוועריל אונגעהלענער סענ- שענשטימטען אונד געברילל פאן טהיערען, דאס בעכען דער ערדע ווערעהאלטען זיך, אונד אויך דער שטורם, אן וועלכעס הונג אונד מייט זיך בעפאנדען, וואקסט הויך אונד הער, ווען אויך דיא מעכטען קוואדערשטייע, אונד דענען ער אין אלטעסער צייט ערבייש וואר, זיך נאך ניכט פאן איינאדער צו לאזען שיענען, עס אויט איין ערדבעבען! ריעק הונג ענטשעצט אויס וויר מיטטען הונוס, דאס דער שטורם אונס ניכט בערנאכט - נאכט! שטעטע אונס ביא! אונד מיט שטארקעס ארמע ערהאב ער דיא אהנעכטיגע מייט אונד שטייעט מיט איהר אויס דעם שטורעם אויף דען האף דעם קאסטעללס הונוס, הויר איילטען בערויטע דיא בע- וואהנער דעם קאסטעללס צוזאמען, און ווייט דיא ניכט שאן אונטער דען טייטסערן אונד שושטהויפען איהרע וואהנ- פאסט איינע פראהריכע שטייטונג איבער דיא בירען נאט- טען געקאממען, אונד נור מייט בליקטע ברויזען זיינענדיג נייערע, אונד ערהאב דאנן איהר הויפט, אלס אב זיא עס- וואס זאנען וואללע, וואס זיא זעננאך וויעדער צוריק- היילט, אבער עס מיטטען דיעס ניכטס בעטרובענדע זיך דען אוינען איינע פאריאט בייא סיססע וואר- פאסטען, דיא פאסטען איינען מאנען אויסנעריכט דער פאסט- קומטער נעכסט בעגלייטער ערמאדעט אויפגעפונ- דען, דרייא דער טהעטער זינד בערוויס איינעפאנגען אונד האבען דיא אונטאפא איינעשטאנדען, עס זינד בירען אויס פאפאואצא אנווייט פאן סיססען נאך ווייטערען צוויא בעטהויליגען ווירד נאך געפאנה- דעם, דער הויב ווארדע מיט וואסעס ראפפענעמענט

פאסט איינע פראהריכע שטייטונג איבער דיא בירען נאט- טען געקאממען, אונד נור מייט בליקטע ברויזען זיינענדיג נייערע, אונד ערהאב דאנן איהר הויפט, אלס אב זיא עס- וואס זאנען וואללע, וואס זיא זעננאך וויעדער צוריק- היילט, אבער עס מיטטען דיעס ניכטס בעטרובענדע זיך דען אוינען איינע פאריאט בייא סיססע וואר- פאסטען, דיא פאסטען איינען מאנען אויסנעריכט דער פאסט- קומטער נעכסט בעגלייטער ערמאדעט אויפגעפונ- דען, דרייא דער טהעטער זינד בערוויס איינעפאנגען אונד האבען דיא אונטאפא איינעשטאנדען, עס זינד בירען אויס פאפאואצא אנווייט פאן סיססען נאך ווייטערען צוויא בעטהויליגען ווירד נאך געפאנה- דעם, דער הויב ווארדע מיט וואסעס ראפפענעמענט

